

**Projekt experimentálneho overovania cieľov, obsahu, metód,
organizácie a riadenia výkonu výchovno-vzdelávacieho procesu –
Inovácia školského výchovno-vzdelávacieho programu
Gymnázia v Považskej Bystrici**

ZÁVEREČNÉ HODNOTENIE

Školský rok 2015/2016

**Zodpovedná riešiteľka za ŠPÚ: PhDr. Ľubica Bizíková
Spoluriešiteľka: PhDr. Ľubica Bagalová, PhD.
Spolupráca: PaedDr. Mariana Páleníková
Ing. Jana Mníchová**

Bratislava 2016

Závery experimentálneho overovania

Na záver hodnotenia **Projektu experimentálneho overovania cieľov, obsahu, metód, organizácie a riadenia výkonu výchovno-vzdelávacieho procesu – Inovácia školského výchovno-vzdelávacieho programu Gymnázia v Považskej Bystrici** uvádzame finálny sumár ako výstup experimentálneho overovania štruktúrovaný do dvoch oblastí. V prvej sumarizujeme overovaný vzdelávací program školy a v druhej popisujeme jeho hlavné benefity.

1.1 Popis – koncepcia overovaného výchovnovzdelávacieho programu

Dvojúrovňový program 2 + 2: v 1. a 2. ročníku povinné predmety, v 3. a 4. ročníku podiel voliteľných predmetov 30 %

Podiel voliteľných predmetov 30 % sa ukazuje ako optimálny pre žiaka a únosný pre organizáciu vyučovania a financovanie školy. Pri voliteľnosti 18 hodín týždenne má žiak dostatočný priestor na sebarealizáciu. Zabezpečenie uvedomelej voľby voliteľných predmetov je nevyhnutnou zložkou programu, pretože slúži ako súčasť fungujúceho systému kariérneho poradenstva. Dôležitým prvkom je tiež existujúci systém korekcie chybných voľby (predmetu).

Zapojenie do programu všetkých žiakov – aj 5. až 8. ročník 8-RG¹

Do výchovnovzdelávacieho programu sú zapojené všetky triedy 4-ročného štúdia gymnázia (ďalej G) a druhá polovica 8-ročného štúdia (ďalej 8-RG), t.j. jeho 5. – 8. roč., čo poskytuje všetkým žiakom školy rovnaké šance na voľbu vzdelávacej cesty. Väčší počet žiakov zvyšuje variabilitu v tvorbe skupín a tým skvalitňuje celý systém voliteľných predmetov.

Povinne voliteľné predmety sebariadenie, projekt a regionalistika

Sebariadenie – vyučovanie je zaradené do 1. a 2. ročníka G a zodpovedajúcich ročníkov 8-RG. Zámerom (dôvodom) je cielene rozvíjať personálne kompetencie/osobnosť žiaka a zručnosti nápomocné pre dobré vzdelávacie výsledky, ako aj premyslenú voľbu ďalšej vzdelávacej/kariérnej cesty žiaka (napr. témy v 1. ročníku: *ako sa učiť, práca s myšlienkovou mapou, manažment času, zvládanie stresu, spoznanie svojho osobného učebného štýlu, tréning empatie, sebahodnotenie...*; v 2. ročníku je zameranie na zmysluplnú voľbu voliteľných predmetov za pomoci: *sebaanalýzy s dôrazom na využitie svojich silných stránok, výber vhodných profesií v kontexte so smerovaním ďalšieho štúdia a predbežného výberu maturitných predmetov, voľba voliteľných predmetov*.) Využíva sa pomoc psychológov (testovania), účasť žiakov na veľtrhoch práce a veľtrhoch vysokých škôl, návštevy žiakov na úrade práce. Žiak tvorí svoj osobný akčný kariérny plán a začína ho realizovať voľbou voliteľných predmetov. Vyučovanie predmetu preukázateľne zvyšuje vnútornú motiváciu žiaka.

Projekt – výučba je zaradená do prvej polovice štúdia z dôvodu nácviku zručností využiteľných pri vzdelávaní (sa): *vyhľadávanie, verifikácia, spracovanie, prezentácia informácií z rôznych informačných zdrojov, prezentačné zručnosti, tvorba posterov, základy rétoriky, plánovanie práce v tíme a zodpovednosť za prácu tímu, hodnotenie a sebahodnotenie svojej práce ako člena tímu, tvorba a obhajoba projektovej práce vrátane použitia odbornej a cudzojazyčnej literatúry* a iné). Kompetencie nadobudnuté v rámci vyučovania predmetu dávajú dobré predpoklady pre úspech v súčasnom i ďalšom štúdiu.

---

¹ gymnázium s osemročným vzdelávacím programom

Regionalistika – je orientovaná na realie a históriu regiónu. Buduje poznanie a vzťah žiakov k svojmu regiónu (kultúrne pamiatky, firmy a osobnosti regiónu, turistické trasy a cyklotrasy a pod.).

Vyučovanie prírodovedných predmetov so značným podielom praktických aktivít a experimentov

Prírodovedné poznanie žiaci získavajú na základe priamej skúsenosti z experimentov a praktických aktivít, z ktorých sa až následne vyvodzujú teoretické poznatky. Žiaci majú možnosť si svoje prírodovedné poznávanie posilniť v druhej polovici štúdia voľbou jednoročného voliteľného predmetu laboratórna technika, ktorý je spoločný pre predmety fyzika, chémia, biológia (veľký počet žiakov si volilo na maturitu a následne vysokoškolské štúdium prírodovedné predmety; percentuálny podiel maturantov v prírodovedných predmetoch má stúpajúcu tendenciu od šk. roku 2010 – 2011, v ktorom boli prví absolventi overovaného programu). Nasledujúca tabuľka tento trend ilustruje.

Tab. 1 Podiel maturitných odpovedí z prírodovedných predmetov

Školský rok	Podiel predmetov MAT, FYZ, INF, CHE, BIO na celkovom počte maturitných odpovedí z voliteľných predmetov maturitnej skúšky
2010/2011	60 %
2011/2012	60 %
2012/2013	64 %
2013/2014	64 %
2014/2015	65 %
2015/2016	70 %

Adaptačný kurz pre nových žiakov školy

Adaptačný kurz je povinný pre nových žiakov školy. Má starostlivo premyslenú štruktúru, vedie ho učiteľ predmetu sebariadenie, resp. psychológ. Osvedčila sa aj účasť triedneho učiteľa.

Kurz spoločenského tanca a etikety

Kurz je organizovaný počas ústnych maturitných skúšok pre žiakov 2. ročníka gymnázia a sexty 8-RG. Zapojení sú učitelia telesnej a športovej výchovy (tanečná príprava) a sebariadenia (etiketa).

Možnosť voľby tretieho živého cudzieho jazyka v 3., 4. a zodpovedajúcich roč. 8-RG

Žiaci (najmä s orientáciou na štúdium cudzích jazykov, diplomacie, zahraničného obchodu) majú možnosť si zvoliť tretí cudzí jazyk ako voliteľný, resp. dobrovoľný maturitný predmet v úrovni B1.

Ponuka nových voliteľných predmetov pre 3., 4. a zodpovedajúce roč. 8-RG

Zavedenie úplne nového predmetu do ponuky v aktuálnom šk. roku navrhuje príslušná predmetová komisia, ktorá predkladá návrh osnov kurikulárnej rade školy (napr. vyučovacie predmety *rozšírené kapitoly z biológie, aplikovaná ekonómia, manažment osobných financií, CAD systémy*).

Možnosť korigovania výberu voliteľného predmetu

Ak žiak zistí, že si vybral dvojročný voliteľný predmet, v ktorom nechce v budúcom roku pokračovať, program mu umožňuje tento predmet zmeniť. Žiak vykonaním rozdielovej

skúšky preukáže doplnenie chýbajúcich vedomostí a v ďalšom školskom roku pokračuje štúdiom novozvoleného voliteľného predmetu, z ktorého môže maturovať.

Kurikulárna rada

Kurikulárna rada je pomocný poradný orgán riaditeľa školy pre oblasť výchovy a vzdelávania. Podieľa sa napríklad na zmenách v školskom vzdelávacom programe, pri tvorbe interných pravidiel, zostavení aktuálnej ponuky voliteľných predmetov vrátane zaradovania nových predmetov a vyradovania tých, o ktoré nie je dlhodobjšie u žiakov záujem. Osvedčila sa aktívna účasť výchovného a kariérneho poradcu pri tvorbe ponuky voliteľných predmetov pre ďalší školský rok.

1.2 Najvýznamnejšie benefity overovaného výchovnovzdelávacieho programu

Cenná pružnosť

Dôkazom výbornej pružnosti overovaného modelu vzdelávacieho programu je skutočnosť, že v priebehu 9-ročného overovania neboli nutné koncepčné zmeny, všetky drobné korekcie, ktorých potrebu priebežne prinášala prax, sa dali bez problémov realizovať.

Výhoda zvýšenej možnosti voliteľnosti predmetov

Výchovnovzdelávací program umožňuje získať základy vied/poznania pre všetkých žiakov, ale aj priestor pre „akademické typy“ žiakov. Systém slobodnej voľby 36 hodín voliteľných predmetov v druhej polovici štúdia poskytuje možnosť získať nadštandardný vedomostný základ budúcim vedcom (akademické predmety), technikom (voľba MAT, FYZ, CHE, INF), podnikateľom (aplikovaná ekonómia, manažment osobných financií, cudzie jazyky), lekárom, farmaceutom, ochrancom životného prostredia (FYZ, CHE, BIO, latinčina, zdravý životný štýl), ale i humanitne orientovaným žiakom (DEJ, OBN, cudzie jazyky).

Program umožňuje každému žiakovi zvoliť si (aj za pomoci profesionálov) svoju vzdelávaciu a kariérnu cestu podľa individuálnych možností, schopností a záujmu. Vedie žiakov k slobode pri rozhodovaní a zároveň k zodpovednosti za výsledok voľby, navyše dáva i možnosť korigovať prípadnú nesprávnu voľbu.

Účinný systém kariérneho poradenstva

Cielená práca so žiakmi v tejto oblasti sa začína na adaptačnom kurze pri vstupe do školy a pokračuje dvojročným sociálno-psychologickým výcvikom v rámci vyučovania predmetu sebariadenie. V spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradňou si môžu žiaci otestovať svoje osobné predpoklady. Dôležitou súčasťou je osobný akčný kariérny plán, ktorý si vytvorí každý žiak.

Možnosť vyučovať vybraný (jeden) predmet v triede viacerými učiteľmi

Niektoré predmety vyučujú viacerí učitelia, napr. predmet laboratórna technika vyučujú traja vyučujúci – odborníci na fyzikálnu, chemickú a biologickú zložku predmetu.

Cielená podpora motivácie k učeniu sa

Žiaci sú motivovaní využívať svoj vzdelávací potenciál, o čom svedčí fakt, že škola má napriek vysokej náročnosti štúdia nízky počet neprospievajúcich žiakov a nízky počet znížených známok zo správania. Zvýšený podiel voliteľných predmetov umožňuje žiakom hlbšie sa zaoberať pre nich prioritnými predmetmi, získavajú pravidelnú spätnú väzbu o učebnom výkone (napr. systémom monitorovacích testov v predmetoch). Sociálno-psychologický výcvik poskytuje žiakom zručnosti v oblasti efektívneho učenia sa, časového manažmentu a manažmentu stresu i efektívnej komunikácie.

Dôraz na kultúru a dobrú klímu školy

Hodnoteniu kvality školy prostredníctvom významného indikátora, ktorým je sociálna klíma tried a školy, sme sa detailnejšie venovali v našich dotazníkových šetreniach realizovaných v priebehu procesu EO v škole. Vychádzali sme z konceptu, že podporujúca (supportívna) sociálno-emočná klíma je nielen dôležitou podmienkou inklúzie žiakov, ale významne ovplyvňuje aj ich efektívne učenie, motiváciu a školskú úspešnosť. Pozitívne výsledky v oblasti klímy školy potvrdili uvedené analýzy dotazníkových šetrení.

Úspešné uplatnenie absolventov

Absolventi školy sa úspešne uplatňujú v prijímacom konaní na vysoké školy. Škola pravidelne získava od nich spätnú väzbu, z ktorej vyplýva, že absolventi sú prijatí na kvalitné vysoké školy nielen v SR, ale aj v ČR (30 %) a tiež na zahraničné renomované univerzity (Cambridge, Škótsko, Nemecko, Rakúsko, USA, Kanada...). Navyše podiel absolventov študujúcich na prioritne vybranej vysokej škole sa dlhodobo pohybuje v intervale 84 – 87 %. O štúdium (kvôli študijnému programu školy) je nadštandardný záujem u žiakov ZŠ nielen z bezprostredného, ale i širšieho okolia (celý Trenčiansky kraj), o čom svedčí aj ustálený trend v období výrazného demografického poklesu a tiež fakt, že škola ani zďaleka nemôže uspokojiť všetkých súčasných záujemcov.

Kompatibilita overovaného vzdelávacieho programu školy s iŠVP

Dôležitým faktom je, že výkonové štandardy povinných predmetov vo vzdelávacom programe školy sú kompatibilné s aktuálnym iŠVP, čo bolo potvrdené ich vzájomnou komparáciou.

Výchovnovzdelávací program školy umožnil žiakom aj plnohodnotné splnenie cieľových požiadaviek na vykonanie maturitnej skúšky.

Na základe uvedených záverov odporúčame:

- **schváliť výsledky experimentálneho overovania,**
- **schváliť Výchovnovzdelávací program Gymnázia v Považskej Bystrici ako overenú alternatívnu formu školského vzdelávacieho programu.**